

PROGRAM

PROFILAKTYKI

Rok szkolny 2013/2014

Gimnazjum nr 5 w Jarocinie

Profilaktyka w rozumieniu potocznym jest oddziaływaniem zapobiegającym niepożądanym zjawiskom. Skuteczna profilaktyka uwarunkowana jest w pierwszej mierze znajomością jednostki (drugiego człowieka), na którą odpowiednie oddziaływania powinny być skierowane. Profilaktyka powinna zaczynać się już_ we wczesnych okresach życia dzieci i młodzieży i mieć charakter ciągły, wspierający i zabezpieczający prawidłowy rozwój psychospołeczny jednostki, a równocześnie stanowić interwencje w okresach i stadiach kryzysowych.

Życie, jako wartość najwyższa i pochodne od niej inne wartości wymagają szczególnej ochrony. W konkretnej sytuacji wartości te mogą być zagrożone, a skutki tego mogą dotyczyć zarówno samej jednostki, jak i innych ludzi. Dlatego działania zwrócone na ochronę prawa do życia są moralnie pożądane. Zespołem takich działań jest również profilaktyka społeczna, gdy_ w gruncie rzeczy ostatecznym celem jest **ŻYCIE CZŁOWIEKA**.

Program profilaktyki Gimnazjum nr 5 w Jarocinie nastawiony jest w głównej mierze na działania, które zmierzają do wychowania młodego człowieka, dla którego wartością nadrzędną będzie **ŻYCIE** - jego własne, jak i drugiego człowieka. Mamy nadzieję, że uczeń naszej szkoły posiada odpowiednie przygotowanie do tego, jak sobie radzić z własnymi problemami życiowymi i emocjonalnymi.

Podstawa prawna stworzenia szkolnego programu profilaktyki, to:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 r.
- Zarządzenie MEN z dnia 25 maja 1993 r. w sprawie zasad udzielania uczniom pomocy psychologicznej i pedagogicznej.
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r.
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997 r.
- Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r.

ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE PROGRAMU

Profilaktykę rozumie się jako proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz w nabywaniu umiejętności i przeciwdziałaniu tym zagrożeniom.

PROFILAKTYKA

Eliminacja lub redukcja czynników ryzyka. Wzmacnianie czynników chroniących

Wśród licznych czynników ryzyka i chroniących za najważniejsze uważa się:

- związane z sytuacją rodzinną
- związane z sytuacją szkolną
- czynniki osobowościowe
- związane z grupą rówieśniczą

Czynniki ryzyka – cechy, sytuacje, warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych.

Do najpoważniejszych zachowań ryzykownych zalicza się:

- palenie tytoniu
- używanie alkoholu
- używanie innych środków psychoaktywnych (narkotyków, środków wziewnych, leków)
- wczesną aktywność seksualną
- zachowania agresywne i przestępcze

Czynniki chroniące – cechy, sytuacje, warunki zwiększające odporność na czynniki ryzyka.

Najważniejsze czynniki chroniące:

- silna więź emocjonalna z rodzicami
- zainteresowanie nauką szkolną
- poszanowanie prawa
- poszanowanie norm, wartości i autorytetów społecznych
- przynależność do pozytywnej grupy

Wśród uczniów znajdują się osoby w różnym stopniu narażone na dysfunkcje i wynikające z nich szkody. Profilaktykę należy dostosować do rozpoznanego stopnia zagrożenia dotyczącego uczniów naszej szkoły.

W praktyce wyróżnia się trzy stopnie zagrożenia :

1. **Grupa niskiego ryzyka** - należą do niej osoby, które nie podjęły zachowań ryzykownych - są jeszcze przed inicjacją.
2. **Grupa podwyższonego ryzyka** - należą do niej osoby, które podjęły, chociaż jedno zachowanie ryzykowne - są po inicjacji - u których ponadto obserwujemy liczne czynniki ryzyka (eksperymentatorzy).
3. **Grupa wysokiego ryzyka** - należą do niej osoby, u których zachowania ryzykowne są głęboko utrwalone i które odczuwają poważne negatywne konsekwencje (zdrowotne i społeczne) swoich zachowań ryzykownych.

Każde dziecko można uznać za potencjalnie zagrożone. Przejście inicjacji w zakresie jakiegoś zachowania problemowego zwiększa to zagrożenie.

Odpowiednio do stopnia zagrożenia profilaktyka zachowań ryzykownych prowadzona jest na trzech poziomach:

1. **profilaktyka pierwszorzędowa** – adresowana do grup niskiego ryzyka. Działaniami prewencyjnymi obejmuje się szerokie nie zdiagnozowane populacje. Głównym terenem działań jest właśnie szkoła. Profilaktyka ta ma dwa cele – **promocje zdrowego stylu życia** oraz – **opóźnienie wieku inicjacji**, a przez to zmniejszenie zachowań ryzykownych.

Poprzez różne działania przekazuje się młodzieży komunikat: **„POCZEKAJ DO DOROSŁOŚCI!”**. Realizatorami programu są najczęściej nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny – wspierani przez psychologów. Terenem działań jest szkoła.

2. **profilaktyka drugorzędowa** – adresowana jest do grup podwyższonego ryzyka. Celem działań jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych. Poprzez różne działania, przekazuje się młodzieży komunikat: **„WYCOFAJ SIE !” (dopóki jeszcze możesz)**. W tym przypadku realizatorami są głównie psychologowie, terapeuci, socjoterapeuci, doradcy rodzinni. Terenem działań są głównie poradnie psychologiczno – pedagogiczne.

3. **profilaktyka trzeciorzędowa** - adresowana do grup wysokiego ryzyka. Ma na celu przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Głównie jest to leczenie, rehabilitacja i resocjalizacja. Realizatorami programów są lekarze specjaliści, psychologowie klinicyści, psychoterapeuci, psychiatrzy, rehabilitanci, pracownicy socjalni, kryminolodzy, wyspecjalizowani pracownicy policji. Terenem działań, są m.in.: poradnie specjalistyczne, zakłady poprawcze, zakłady karne, szpitale, placówki wychowawcze i resocjalizacyjne.

W psychoprofilaktyce działania pierwszorzędowe są rodzajem szczepionki serwowanej zdrowym dzieciom i młodzieży w celu zwiększenia ich odporności na rozmaite zagrożenia. Zawsze jednak może się zdarzyć, że w grupie znajdują się uczniowie, dla których ta szczepionka jest zbyt słaba lub podana za późno.

O rezultatach pracy profilaktycznej decyduje właściwa praca rozpoznawcza. Trafnie postawiona diagnoza umożliwi podjęcie odpowiednich środków zaradczych w postępowaniu z uczniem i w zaleceniach wobec rodziców. Zapobiega trudnościom wychowawczym, niepowodzeniom dydaktycznym lub eliminuje je (jeżeli już wystąpiły). Przede wszystkim pozwala usunąć objawy zaburzonego rozwoju, wskutek zlikwidowania przyczyny zaburzeń.

W celu postawienia właściwej diagnozy należy poznać opinie uczniów, nauczycieli lub rodziców na ten temat.

Diagnozę środowiska szkolnego można przeprowadzić poprzez :

- obserwację zachowania uczniów
- analizę frekwencji na zajęciach w dziennikach lekcyjnych
- ankietę przeprowadzoną wśród uczniów i ich rodziców oraz nauczycieli – monitorującą stopień przemocy, wandalizmu czy uzależnień.
- analizę uwag nauczycieli i wychowawców w prowadzonej dokumentacji
- wywiady z rodzicami uczniów.
- analizę dokumentacji kontaktów z policją, sądem rodzinnym itp.

Strategie profilaktyczne i ich skuteczność w profilaktyce szkolnej.

1. Strategie informacyjne (wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, funkcjonariusze policji, pielęgniarka szkolna) – ich celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonania racjonalnego wyboru. U podstaw tej strategii leży przekonanie, że młodzi ludzie zbyt mało wiedzą o mechanizmach i następstwach takich zachowań, dlatego też zachowują się ryzykownie..

Strategia ta zakłada, że kiedy młodzi ludzie posiadają odpowiednie informacje, to wówczas zmieni to ich postawę, a w rezultacie wpłynie na zmianę zachowań.

Strategie informacyjne są mało skuteczne. Ludzie często zachowują się ryzykownie mimo posiadanej wiedzy, szczególnie dotyczy to nastolatków, którzy niejednokrotnie posiadają duży zasób informacji, a mimo to podejmują ryzyko. Programy informacyjne powodują zmiany zasobu wiedzy, a nawet postaw, ale nie wpływają na zachowanie. Jednym z powodów jest brak wyobraźni i brak zdolności przewidywania przyszłych wydarzeń, co jest charakterystyczną cechą młodzieży. Nawet jeśli młodzi ludzie wiedzą, że to prawda, to nie wierzą, że może im się stać coś złego. Ponadto konsekwencje zdrowotne nie robią na nich wrażenia, bowiem młody człowiek nie ceni sobie zdrowia.

Od wiarygodności osoby przekazującej informacje w znacznym stopniu zależy siła oddziaływania informacji.

2. Strategie edukacyjne (pedagog szkolny, pracownicy PPP, przeszkoleni wychowawcy) – ich celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętność nawiązywania kontaktów z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom otoczenia itp.). Kształtowania inteligencji

emocjonalnej, która jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania w rolach społecznych. U podstaw tych strategii leży przekonanie, że młodzi ludzie mimo posiadanej wiedzy podejmują zachowania ryzykowne z braku wielu umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Deficyt w zakresie kompetencji społecznych uniemożliwia im budowania głębszych, satysfakcjonujących związków z ludźmi, powoduje ciągłą frustrację. Szukają więc chemicznych lub innych destrukcyjnych podpor, żeby przetrwać. Zakłada się, że rozwój takich umiejętności umożliwi młodym ludziom zaspokojenie najważniejszych potrzeb w sposób akceptowany społecznie.

Skuteczność strategii edukacyjnej jest wysoko oceniana

3. Strategia alternatyw (nauczyciele, wychowawcy)– ich celem jest pomoc w zaspokajaniu ważnych potrzeb (np. sukcesu, przynależności) oraz osiągnięcia satysfakcji życiowej przez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną (artystyczną, społeczną, sportową itp.). U podstaw tej strategii leży założenie, że wielu ludzi nie ma możliwości zrealizowania swej potrzeby aktywności, podniesienia samooceny poprzez osiągnięcie sukcesów czy też rozwoju zainteresowań. Dotyczy to zwłaszcza dzieci i młodzieży zaniedbanej wychowawczo. Działania alternatywne polegają na stwarzaniu alternatyw dla zachowań ryzykownych (coś zamiast picia, ćpania, czy agresji).

Programy alternatyw organizowane w szkołach, osiedlach, czy gminach stwarzają młodzieży możliwość zaangażowania się w działalność, która daje jej satysfakcję, sprzyja rozwojowi i jest akceptowana społecznie.

4. Strategie interwencyjne (pedagog szkolny, pracownicy PPP, wychowawcy)– celem tych działań jest pomoc osobom mającym trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu swoich problemów oraz wspieranie w sytuacjach kryzysowych. Strategie interwencyjne jako działania głębsze i bardziej zindywidualizowane w zasadzie zastrzeżone są dla poziomu drugiego i trzeciego. Skierowana jest na dzieci i młodzież przeżywające liczne trudności. Program wczesnej interwencji wymaga znacznej indywidualizacji podejścia do problemu.

Skuteczność tej strategii to: profesjonalizm i odpowiednie cechy osobowości osoby udzielającej pomoc (wiarygodność, zaufanie) oraz pozyskanie i włączenie rodziców.

Ponieważ zachowania ryzykowne wiążą się z procesami zachodzącymi w rodzinie, skuteczność pomocy wobec dziecka zależy w znacznym stopniu od zmiany jego sytuacji rodzinnej.

CELE PROFILAKTYKI SZKOLNEJ

- Wzajemne poznanie się i budowanie zaufania
- Tworzenie ciepłej, bezpiecznej atmosfery w szkole
- Niedopuszczanie do występowania zjawisk patologicznych na terenie szkoły
- Ograniczenie i eliminowanie zachowań agresywnych wśród młodzieży
- Wykształcenie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów
- Kształtowanie zachowań prospołecznych u uczniów (empatia, tolerancja)
- Kształtowanie umiejętności kulturalnego komunikowania się.
- Budowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości
- Nauka i ćwiczenie zachowań asertywnych
- Wzbudzanie w uczniach poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie
- Propagowanie zdrowego stylu życia
- Rozpoznawanie oznak stresu oraz sposobów radzenia sobie z nim
- Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z napięciem pojawiającym się w trudnych sytuacjach
- Przybliżenie znaczenia pozytywnego myślenia
- Wskazywanie na szkodliwość używek oraz ukazywanie zagrożeń, jakie niosą ze sobą uzależnienia
- Wskazywanie właściwych wzorców zachowań
- Wskazywanie trzeźwego spędzania czasu wolnego oraz kreowania właściwych wzorców
- Wskazywanie wartościowych rozrywek
- Budowanie więzi ze szkołą
- Kształtowanie inteligencji emocjonalnej jako drogi do osiągnięcia sukcesu
- Podejmowanie przez młodych ludzi odpowiedzialnych decyzji o wyborze kierunku dalszego kształcenia
- Nabywanie konkretnych umiejętności, jakie mogą przydać się przy poszukiwaniu pracy/praktyki
- Poznanie sposobów oddziaływania reklam na ludzi
- Opóźnienie wieku inicjacji seksualnej, poprzez m. in. Uświadomienie różnicy pomiędzy miłością dojrzałą i niedojrzałą
- Zaangażowanie rodziców w proces wychowawczy i profilaktyczny na terenie szkoły
- Informowanie rodziców, co mogą zrobić, żeby zapobiegać uzależnieniom ich dzieci

- Zwrócenie uwagi rodziców na sygnały ostrzegawcze pojawiające się w przypadku uzależnień oraz sytuacji patologicznych oraz inspiracja do odpowiedniej lektury, traktującej o tej problematyce.
- Uświadamianie młodzieży zagrożeń występujących na drogach, dbanie o bezpieczeństwo w innych miejscach publicznych

SPODZIEWANE EFEKTY PROFILAKTYKI SZKOLNEJ

- zmniejszenia zjawisk patologicznych na terenie szkoły (palenie tytoniu, picie alkoholu, stosowanie przemocy, wandalizm, kradzieże, itp.)
- wzrost wiedzy na temat przyczyn powstawania zjawisk patologicznych i przeciwdziałanie im
- umiejętność radzenia sobie w sytuacjach zetknięcia się z przemocą i uzależnieniami
- uczniowie posiadają odpowiednią wiedzę i rozwiną w sobie umiejętność rozpoznawania i radzenia sobie z presją mediów i rówieśników
- uczniowie nauczą się rozumieć reklamy i ich wpływ na ludzi
- uczniowie nauczą się pozytywnych zachowań oraz właściwego postrzegania i rozumienia ludzi
- uczniowie posiadają umiejętność budowania adekwatnej samooceny.
- uczniowie posiadają umiejętność dobrego komunikowania się z innymi.
- uczniowie będą potrafili umiejętnie rozwiązywać swoje konflikty
- uczniowie będą umieli dokonywać wartościowych i sensownych wyborów
- uczniowie rozwiną w sobie umiejętność wyznaczania celów życiowych i wytrwałość w dążeniu do nich
- uczniowie nauczą się rozpoznawać i nazywać własne emocje, będą umiejętnie wyrażać swoje uczucia oraz szanować i identyfikować się z uczuciami innych ludzi
- uczniowie będą potrafili odczytać emocje i nastroje innych osób - empatia
- uczniowie nauczą się ponosić odpowiedzialność za własne czyny
- rodzice będą aktywnie uczestniczyć w szkoleniach pedagogicznych oraz w życiu ich dzieci na terenie szkoły (współpraca z wychowawcami klas)
- rodzice zrozumieją, że to oni przede wszystkim są odpowiedzialni za wychowanie i rozwój własnych dzieci, a szkoła pomaga i wspiera ich w tym procesie
- uczniowie posiadają odpowiednią wiedzę dotyczącą bezpiecznej drogi do szkoły i ze szkoły oraz bezpiecznego zachowania się poza domem

ODBIORCY PROGRAMU PROFILAKTYKI SZKOLNEJ

1. Uczniowie – szkolny program profilaktyki przeznaczony jest dla uczniów klas I – III.

a) w programie tym zawarte są następujące bloki tematyczne – w ramach godzin wychowawczych:

• Zawsze w klasach I

- *Wzajemne poznawanie się*
- *Przelamanie onieśmielenia*
- *Budowanie zaufania w relacjach szkolnych*
- *Integracja i rozwój grupy*

• Zawsze w klasach III

- *Sposoby radzenia sobie w sytuacjach stresowych*
- *Podjmuje decyzje o mojej przyszłości – preorientacja zawodowa*

• Ponadto w klasach I – III, w zależności od potrzeb – dostosowanie tematyki do zespołu klasowego (diagnoza i wybór przez wychowawcę klasy, na prośbę uczniów, sugestia rodziców):

- ***Emocje i uczucia – jak sobie z nimi radzić***
- ***Podstawowe i zaawansowane umiejętności prospołeczne*** – przedstawiamy się, rozpoczynamy rozmowę, prosimy o pomoc, przepraszamy
- ***Tolerancja*** – czym jest, nietolerancja w życiu, źródła nietolerancji, niepełnosprawni, tolerowanie siebie a funkcjonowanie w środowisku rówieśniczym, tolerancja czy obojętność?,
- ***Rozwijanie empatii i zrozumienia*** – ukazywanie zróżnicowania motywów ludzkich zachowań, ćwiczenia umiejętności stawiania się w sytuacjach innych osób, wczuwania się w przeżycia drugiej osoby, rozwijanie umiejętności trafnego odczytywania potrzeb innych ludzi
- ***Wzmacnianie poczucia własnej wartości***
- ***Samodoskonalenie i rozwijanie poczucia sprawstwa*** – to od nas zależy, kim się stajemy, potęgowanie motywacji pracy nad sobą.
- ***Komunikacja interpersonalna*** – jak komunikować się z innymi –doskonalenie komunikacji
- ***Współpraca, rywalizacja, konflikt*** - konflikty i ich rozwiązywanie
- ***Asertywność*** –co to znaczy być asertywnym?, uświadomienie sobie własnych praw asertywnych, uświadomienie sobie prawa do odmawiania, rozwijanie umiejętności ustalania własnych granic w relacjach z innymi ludźmi, ćwiczenie zachowań okazujących szacunek dla cudzej prywatności.

- **Sekty i ich wpływ na życie młodego człowieka?** – poruszenie problemu subkultur młodzieżowych.

- **Media w naszym życiu** – czym są media, wpływ mediów na różne sfery w naszym życiu, jak reklamy oddziałują na ludzi?,

- **Uzależnienia** (nikotyna, alkohol, narkotyki, internet, komputer) – zniewolenie ciała i umysłu - poznanie mechanizmu uzależnienia i współuzależnienia, przyczyny powstawania uzależnień, pogłębianie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych – konsekwencje natychmiastowe i odroczone używania środków psychoaktywnych, odkłamanie stereotypowych zachowań i mitów alkoholowych oraz związanych z narkotykami, ukazywanie atrakcyjnego aspektu zdrowego stylu życia.

- **Przemoc**– przyczyny powstawania przemocy, rodzaje przemocy, agresja a przemoc, ofiara i sprawca przemocy, przemoc wśród uczniów, przemoc domowa, jak radzić sobie z zachowaniami agresywnymi, gdzie szukać pomocy

- **Przyjaźń, miłość, seks.**

- **Rozwój duchowy i emocjonalny** – budowanie wrażliwości na krzywdę innych (odtrącanie), kształtowanie postaw prospołecznych wobec osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych – moja postawa wobec HIV/AIDS, rozwijanie umiejętności odróżniania dobra od zła, poszanowanie norm moralnych (poszanowanie życia, prawda, wolność, dobro, piękno).

- **Wychowanie zdrowotne**– przestrzeganie zasad higieny zdrowia psychicznego i fizycznego, znajomość zasad zdrowego odżywiania (anoreksja i bulimia – choroby wieku dojrzewania), kształtowanie sprawności fizycznej.

2. Rodzice - z działaniami szkoły związanymi z planem profilaktycznym należy zapoznać rodziców. Kształcenie rodziców należy prowadzić w czasie zebrań wychowawczych wg ustalonego harmonogramu, a także w ramach prelekcji prowadzonych przez pedagoga lub zaproszonych specjalistów (przedstawicieli Sadu, Policji, Przychodni Psychologiczno-Pedagogicznej, dyrektorów szkół średnich). W części programu kierowanej do rodziców:

- cykl pogadank o tematyce dostosowanej do potrzeb danej grupy rodziców (ich sugestie) lub narzuconej przez wychowawcę klasy. Zestaw tematów jest otwarty: dojrzewanie – droga do dorosłości, wychowanie - jak rozmawiać z nastolatkiem, jak pomóc dziecku rozwiązać jego problem, moje dziecko i używki (nikotyna, alkohol, narkotyki, sterydy, Internet), zachowania agresywne, wybór kierunku dalszego kształcenia i zawodu, itp.

3. Pracownicy szkoły – szkolenia kadry związane z działalnością profilaktyki szkolnej

FORMY REALIZACJI

- Konkursy (plastyczne, polonistyczne), projekcje filmów, pokazy, gazetki klasowe i szkolne, ankiety.)
- Prowadzenie programów profilaktycznych proponowanych przez Urząd Miasta
- Przeprowadzanie programów profilaktycznych będących w posiadaniu szkoły
- W ramach godzin wychowawczych: spotkania z pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym, przedstawicielami Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji oraz Rewiru Dzielnicowych, pracownikami służby zdrowia
- W ramach indywidualnych spotkań z pedagogiem szkolnym uczniów oraz uczniów oraz ich rodziców
- W ramach zebrań z rodzicami – indywidualne rozmowy oraz szkolenia rodziców – prowadzone przez wychowawców, pedagoga szkolnego, lub pracowników instytucji wspierających szkołę w jej oddziaływaniach wychowawczych (PPP, KPP, sądy, służba zdrowia, dyrektorzy szkół średnich)
- Szkolenia Rady Pedagogicznej w zakresie profilaktyki prozdrowotnej i uzależnień
- W ramach spotkań zespołów klasowych z wychowawcą i nauczycielami (wycieczki, ogniska, kuligi itp.)
- W ramach dodatkowych lekcji i zajęć, gdzie uczniowie nie tylko zdobywają wiedzę, ale i również spędzają swój wolny czas
- W ramach zajęć w bibliotece i świetlicy szkolnej, która prowadzi działania

CELE SZCZEGÓŁOWE

Cel 1. Kształtowanie prawidłowych relacji międzyludzkich.

Zadania szkoły:

Wpajanie nawyków kulturalnego zachowania. Troska o kulturę słowa. Eliminowanie nieuczciwości.

Uczenie wyrażania własnych uczuć w poszanowaniu godności własnej oraz innych osób.

Propagowanie Praw Człowieka, Praw Ucznia.

Cel 2. Zwiększenie świadomości uczniów w zakresie negatywnego oddziaływania środków odurzających (alkoholu, narkotyków, leków psychotropowych, papierosów), Internetu.

Zadania szkoły:

Dostarczenie informacji na temat natychmiastowego i odroczonego wpływu środków odurzających.

Ukazanie prawnych i moralnych skutków używania środków odurzających.

Zapoznanie z negatywnymi skutkami związanymi z uzależnieniem od Internetu.

Cel 3. Promowanie zdrowego stylu życia.**Zadania szkoły:**

Ukazywanie atrakcyjnego aspektu zdrowego stylu życia, zwrócenie uwagi na depresję młodzieńczą.

Dostarczenie uczniom wiedzy na temat zdrowego odżywiania ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania.

Dbłość o higienę osobistą, troska o higienę psychiczną i higienę pracy umysłowej.

Zachęcanie do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Cel 4. Przeciwdziałanie bierności społecznej, rozbudzanie aspiracji życiowych.**Zadania szkoły:**

Tworzenie warunków do osiągnięcia sukcesów z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji uczniów.

Podejmowanie działań zmierzających do wyrównywania szans edukacyjnych.

Motywowanie uczniów do nauki.

Cel 5. Prowadzenie pracy profilaktycznej przy świadomym udziale rodziców i nauczycieli.**Zadania szkoły:**

- Dostarczenie rodzicom i nauczycielom wiedzy na temat okresu dojrzewania.

- Angażowanie rodziców do działań profilaktycznych na terenie szkoły.

- Pogłębianie wiedzy przez nauczycieli w zakresie profilaktyki poprzez udział w różnych formach doskonalenia.

Wszystkie zagadnienia w programie profilaktycznym zawarte zostały w następujących blokach:

- Żyjmy zdrowo
- Ruch

- i wypoczynek
- Żyjmy bezpiecznie
- Zdrowie psychiczne i fizyczne
- Ja w grupie i rodzinie
- Ja przeciw używkom.

PRZEWIDYWANE EFEKTY PROGRAMU

1. Obserwuje się brak wzrostu przejawów agresji i przemocy rówieśniczej. Coraz więcej uczniów konstruktywnie radzi sobie z trudnymi emocjami.
2. Uczniowie i ich rodzice korzystają ze wsparcia poradni specjalistycznych i innych instytucji.
3. Uczniowie chętnie i aktywnie uczestniczą w zajęciach promujących zdrowy styl życia (promowanie abstynencji tytoniowej, alkoholowej i narkotykowej; pojawia się „moda” na zdrowy styl życia).
4. Nastąpiła poprawa wyników w nauce, coraz więcej uczniów bierze udział w różnych konkursach , zawodach.
5. Nauczyciele posiadają wiedzę z zakresu profilaktyki oraz umiejętności postępowania w konkretnych przypadkach i stosowania różnorodnych form pomocy. Następuje poprawa w zakresie relacji: uczeń – nauczyciel - rodzic.
6. Niski wskaźnik uczniów opuszczających zajęcia lekcyjne.
7. Poprawia się aktywność i samorządność uczniów. Uczniowie czują się współgospodarzami szkoły. Uczniowie wspólnie z nauczycielami organizują wycieczki, rajdy, dyskoteki, obozy itp.
8. Uczniowie są wyposażeni w wiedzę o środkach uzależniających.
9. Nauczyciele zwracają uwagę uczniom na kulturę słowa.
10. Pozytywne postawy nauczycieli – wychowawców wpływają na właściwą postawę uczniów i ich dążenie do bycia lepszym, wolnym od przemocy, agresji, nałogów.
11. Rodzice uczestniczą w oferowanych im programach, warsztatach.
12. Dzięki atmosferze wytworzonej w szkole uczniowie klas pierwszych szybko adaptują się w nowym środowisku.

EWALUACJA PROGRAMU PROFILAKTYKI

Ewaluacja jest systematycznym badaniem wartości lub cech konkretnego programu.

Wartość danego programu wyraża się stopniem jego skuteczności.

W praktyce rzadko osiąga się pełnie zamierzonych celów, ale badanie ewaluacyjne, mogą wskazać, w jakim stopniu zostały one osiągnięte.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w ramach Zespołu Wychowawczego na zakończenie każdego roku szkolnego. Odpowiemy sobie wówczas na pytania:

→ Jaka tematyka została przeprowadzona w każdym zespole klasowym? (zbieranie materiałów)

→ Co jest mocną a co słabą stroną programu? (poznanie trudności i braków programu)

→ Jak uczestnicy programu (uczniowie, rodzice) odebrali dany program?

→ Czy zakładane cele programu zostały osiągnięte i czy forma działań jest skuteczna?

Odpowiedzi na te pytania najlepiej dostarczą badania prowadzone metodami jakościowymi, jak: obserwacje, wywiady indywidualne i grupowe, krótkie ankiety.

Wnioski z badań ewaluacji powinny utwierdzić nas w przekonaniu, że projekt będzie dobrze służył danej grupie odbiorców lub co można w nim ulepszyć.

PODSUMOWANIE

Psychoprofilaktyka jest dziedziną młodą i ciągle uczymy się na błędach.

Pomimo stałego powiększania się zasobu wiedzy na temat ludzkich zachowań nadal w tej dziedzinie jest więcej pytań niż odpowiedzi. Programy profilaktyki mają charakter eksperymentatorów, które podejmuje się na żywych, podatnych na oddziaływanie zewnętrzne młodych ludziach. Dlatego konieczne jest zachowanie daleko posuniętej ostrożności, w myśl zasady Hipokratesa: **PO PIERWSZE – NIE SZKODZIĆ!**

Program winien być cyklicznie odnawiany, należy prowadzić jego ewaluacje.

Program profilaktyki szkolnej dla Gimnazjum nr 5 w Jarocinie ma charakter otwarty.

ZAŁĄCZNIKI

- Wzory ankiet (wraz z uwagami o ich ewaluacji),
- Analiza opracowanych ankiet.

